

osob vyznávajících určité politické přesvědčení, v souzeném případě jde o československou stranu agrární a konservativní, která dle srovnalého přednesu obou stran měla sice výkonný výbor 60 osob, ale neměla stanov aniž vlastního jmění. Nelze proto tuto stranu považovati za společnost podle § 26 obč. zák., pročez odpadá i úvaha o tom, zda jest to společnost dovolená, či nedovolená. Úsudek prvního soudu, že politická strana pro obor práva soukromého není společností ve smyslu § 26 obč. zák. jest proto správný. Je-li tomu tak, pak za zjištěného stavu věci, podle něhož žalovaný jako místopředseda řečené strany, maje k tomu zmocnění výkonného výboru, ve své kanceláři u žalobce učinil objednávku, jejíž výše není sporná, dlužno usouditi, že proti žalobci žalovaný vystupoval jako objednatel a smluvník a proto jako strana smluvní jest zavázán žalobci ku zaplacení zažalované částky. Není proto třeba odvolávati se na ručení z důvodu náhrady škody, jak učinil soud procesní.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Mylným jest názor žalovaného, na němž zbudoval dovolání, že, an objednal u žalobce tiskoviny jako zmocněnec výkonného výboru »československé strany agrární a konservativní« a pro tuto stranu, může žalobce požadovati zaplacení za tiskopisy toliko od výkonného výboru a že nemůže, jak bylo uznáno napadeným rozsudkem, býti k zaplacení odsouzen on jako objednatel. Jako neprávem, jak dovodily nižší soudy a on se tomu nebrání, dovolával se žalovaný toho, že objednal tiskoviny za stranu a pro ni, tak není ani oprávněno jeho odkazování na výkonný výbor strany. Výkonný výbor jest také jen volným sdružením několik osob, jemuž se nedostává, protože není úřady uznanou společností a tudíž právnickou osobou, způsobivosti býti podmínkou práv a závazků a nemohl tedy ani výkonný výbor zmocniti dovolatele k objednávce, o níž jde, pokud se týče nemohl dovolatel objednavku za výbor a pro něj učiniti. Následkem toho padá objednávka, an ji, jak prokázáno, ujednal, na vrub dovolatelův (srovnej rozh. Gl. U. n. ř. 5769 sb. n. s. čís. 5993 a Rv I 286/27) a odvolací soud nepochybil (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), uznáv dovolatele povinným, aby jako smluvní strana zaplatil zažalovaný nedoplatek za tiskoviny.

Čís. 7827

Kontokorentní poměr podle čl. 291 obch. zák. předpokládá dohodu stran, že jednotlivé položky účtu ve vzájemném spojení nebudou jako takové uplatněny, nýbrž jen konečný výsledek na konci účetního období, takže vypočtením salda na konci období a jeho uznáním nastává podle vůle stran novace. Závazky za závazky, spadající do kontokorentu, zanikají novací, když bylo saldo uznáno. Ohledně směnečných pohledávek platí zásada, že mohou býti zvláště uplatněny a nastává tu i možnost započtení platů buď podle dohody stran nebo podle výslovného prohlášení dlužníkov a podle dispositivních ustanovení §§ 1415 a 1416 obč. zák. buď na položky, jež nelze z běžného účtu zvláště uplatniti, nebo na

položky vyňaté z běžného účtu. To platí i v poměru k ručiteli, zejména v takovém případě, kde jde o to, zda bylo placeno na zaručený dluh.

(Rozh. ze dne 1. března 1928, Rv I 136/28.)

Žalující záložna navrhla vydání směnečného platebního příkazu na 15.000 Kč proti žalované, jež podepsala směnku jako rukojmí. Žalovaná namítla proti směnečnému platebnímu příkazu mimo jiné, že se její záruka vztahovala pouze na úvěr ze zápůjčky 15.000 Kč, nikoliv však na všechny další úvěry pro pozdější zápůjčky do výše 15.000 Kč. *Procesní soud* první stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti, *odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Podle čl. 82 sm. ř. může směnečný dlužník použití jen takových námitek, jež vyplývají ze samého směnečného práva nebo jež mu přísluší bezprostředně proti žalobci. *Odvolací soud* tedy neprávem míní, že se poměr stran řídí jen obsahem směnky. Není sporu o tom, že šlo o směnku krycí, již měl býti kryt obecnoprávní závazek, a že směnečným podpisem žalované měl být kryt její závazek ze záruky za úvěr poskytnutý Marii U-ové. Spor je jen o to, zda se záruka žalované vztahovala na úvěr ze zápůjčky 15.000 Kč, která byla již vyplacena Marii U-ové dne 3. února 1922, jak tvrdí žalovaná, či na všechny další úvěry i pro pozdější zápůjčky do výše 15.000 Kč, jak soudí žalobkyně a nižší soudy, tedy zač se žalování smluvně žalobkyni zaručili. Ale tu *odvolací soud* neprávem míní, že námitka žalované, že se zaručila jen za původní zápůjčku 15.000 Kč, je vyvrácena již tím, že původní úvěr byl jen prvním článkem úvěru, který dosáhl značné výše asi 75.000 Kč a není uhrazen, a že žalovaná zaň do 15.000 Kč ručí, protože jí bylo řečeno, že jde o směnku krycí. Právě účelem sporu je rozřešiti, za jaké závazky Marie U-ové se žalovaná žalobkyni zaručila, při čemž nerozhoduje, zda zápůjčka 15.000 Kč byla prvním článkem dalšího úvěrového spojení, když za ně žalovanou nebyla poskytnuta záruka. Bylo-li Marii U-ovou žalované řečeno, že jde o směnku krycí, není tím nic získáno pro otázku, který závazek měl krýti podpis žalované. Rovněž právem vytýká dovolatelka nesprávné právní posouzení námitek zaplacení zápůjčky z původního úvěru. *Odvolací soud* míní neprávem, že tato námitka není opodstatněna proto, že žalovaná neprokázala, že splátkami byl zaplacen právě směnečný dluh, a netvrdila, že bylo vůlí věřitele a hlavní dlužnice, by platy byly odečteny na směnečný dluh a že nelze užiti ustanovení § 1416 obč. zák., ježto neplatí při kontokorentním spojení nebo při běžném účtu proto, že v obou případech všechny položky tvoří jeden celek a platy dlužno počítati jen na celek. Žalovaná v námitkách tvrdila, že zaručená zápůjčka byla namítanými splátkami zaplacena. Předpokládá-li *odvolací soud* opak, ocitá se v rozporu se spisy. Možnost namítané splátky odečísti na původní zápůjčku 15.000 Kč není vyloučena za

všech okolností, jak míní odvolací soud, tím, že šlo o poměr kontokorentní nebo o běžný účet, pro něž ostatně nezjišťuje potřebné podmínky. Kontokorentní poměr podle čl. 291 obch. zák. předpokládá dohodu stran, že jednotlivé položky účtu ve vzájemném spojení nebudou jako takové uplatněny, nýbrž jen konečný výsledek na konci účetního období, takže vypočtením salda na konci období a jeho uznáním nastává dle vůle stran novace, any jednotlivé položky z původního dluhu nemají býti uplatněny, nýbrž jen výsledek. V důsledku toho záruky za závazky, spadající do kontokorentu, zanikají novací, když saldo bylo uznáno. (Srovn. Staub-Pisko k čl. 291 § 2 a 21). Avšak závazky směnečné již dle své povahy pravidelně, není-li jiné dohody, bývají dle vůle stran vyloučeny z kontokorentu, takže mohou býti zvlášť uplatněny. (Staub-Pisko k čl. 291 § 7). Platy v kontokorentním spojení nelze tedy uplatňovati zvlášť, nýbrž dějí se na úhrnný dluh; ale jsou-li některé položky stranami vyňaty ze společného uplatňování, nastává možnost, aby konané platy byly odečteny od položek, jež jsou vyloučeny z kontokorentního svazku. V takovém případě nelze pak vyloučiti platnost všeobecných ustanovení § 1415 a 1416 obč. zák. Také při pouhém běžném účtu platí ohledně směnečných pohledávek podobná zásada, že mohou býti zvlášť uplatněny, a nastává tu stejná možnost započtení platů konaných buď dle dohody stran nebo dle výslovného prohlášení dlužníkov a dispositivních ustanovení § 1415 a 1416 obč. zák. buď na položky, které z běžného účtu nelze zvlášť uplatniti nebo na položky vyňaté z běžného účtu. To musí platiti v poměru k ručiteli zejména v případě, kde se jedná o řešení otázky, zda bylo placeno na dluh zaručený. Nižší soudy však nezjistily podle shora uvedených hledisek obsah záruční smlouvy, zda se vztahovala záruka jenom na původní zápůjčku 15.000 Kč, či i na další úvěry, neuvažovaly o výkladu a o významu prohlášení Marie U-ové k žalované, nač žádá její záruku, nezjišťují prohlášení zastupců žalobkyně k žalované a neuvažují o jeho významu. Dále nezjišťují, zda Marie U-ová konala platy podle dohody se žalobkyní jenom na běžný účet s vyloučením směnkou kryté zápůjčky, nezjišťují, zda šlo dle dohody a úmyslu stran o poměr kontokorentní nebo běžný účet a neřešily podle výsledku toho zjištění a podle hořejších hledisek nač byly konány splátky, které žalovaná namítá jako splátky na dluh jí zaručený. Řízení v nižších stolicích je tedy kusé proto, že podstatné okolnosti nebyly vzaty ani na přetřes a bylo proto rozsudky nižších soudů zrušiti dle § 510, 513 a 496 třetí odstavce čr. a naříditi, jak se stalo.

Čís. 7828.

Žaloba, již domáhá se ten, proti němuž se vede exekuce vyklizením jako proti podnájemníku nepřipustnosti exekuce, tvrdě, že jest nájemcem bytu, není žalobou podle § 37 ex. ř., nýbrž podle § 39 čís. 5 ex. ř.

(Rozh. ze dne 1. března 1928, Rv I 348/28.)